

Det kongelige miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Høring av forslag til forskrift om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataforskriften)

Meteorologisk institutt (met.no) har vurdert forslag til forskrift om infrastruktur for geografisk informasjon. I denne høringen ønsker met.no å gi noen overordnede kommentarer om forskriften samt enkelte endringsforslag til noen av de foreslåtte bestemmelsene.

Innledningsvis ønsker met.no å bemerke at vi ser positivt på at arbeidet med å tilgjengeliggjøre geodata for allmenheten i Norge fortsatt er en prioritert oppgave, og at veien videre konkretiseres med geodataforskriften.

met.no's innføring av en nullpris-politikk for våre offentlige data, og etablering av tekniske løsninger for å tilgjengeliggjøre data for allmenheten og for "Norge digitalt"- samarbeidet har vært ett av våre fokusområder de siste årene, og har blitt en viktig del av hvordan vi løser ett av våre samfunnsoppdrag; å bidra til å sikre liv og verdier.

Vi har i denne perioden tatt nødvendige grep for å effektivisere deler av vår virksomhet for å dekke inn inntektstap fra tidligere datasalg. Som en overordnet kommentar til implementering av INSPIRE-direktivet vil vi påpeke at videre arbeid med INSPIRE-relaterte tiltak vil kreve ekstra innsats for tilrettelegging, tilpasning og videre utvikling for blant annet metadata, dataspesifikasjoner og nettverkstjenester. Vi foreslår derfor endringer med sikte på å hindre fordyrende løsninger, særlig der vi allerede har etablert velfungerende samarbeid med med løsninger som allerede er i drift.

Vårt inntrykk av forskriften for øvrig er at den for flere bestemmelser preges av tungt og lite tilgjengelig språk. Noen bestemmelser er skrevet på en slik måte at de er egnet til å skape forvirring hos leseren, med det resultat at en ikke forstår hva som er gjenstand for regulering eller hvordan en skal innrette seg etter den materielle bestemmelsen. Det er også vår oppfatning at utformingen av de interne henvisningene i forskriften, samt henvisninger til geodataloven og de ulike direktivene gjør det vanskelig å se hvordan regelverket henger sammen. Når endelig forskrift skal utarbeides er det derfor ønskelig at språket vies oppmerksomhet slik at målgruppen for teksten kan forstå regelverket ut fra et ståsted som gjerne er i mer teknisk eller geofaglig retning.

Postadresse Postboks 43 Blindern 0313 Oslo	Besøksadresse Niels Henrik Abels vei 40	Telefon 22 96 30 00	Telefaks 22 96 30 50	e-post: post@met.no Internett: met.no	Bankgironr. 7694 05 00601	Organisasjonsnr. NO 971 274 042 MVA
--	--	------------------------	-------------------------	---	------------------------------	---

I det følgende har met.no kommentarer til §§ 3, 7, 9, 11 og 12:

§ 3 Virkeområde

Forskriften gjelder geodatasett som tilhører en deltakende virksomhet og er knyttet til tema som nevnt i § 4.

Geodatasett som tredjemann har rettigheter til, kan omfattes når det foreligger avtale med vedkommende.

Når det forekommer flere identiske utgaver av de samme geodatasettene, får forskriften kun anvendelse på den referanseversjonen som de ulike utgavene er avledet av.

Geodatasett som tilhører kommunene eller fylkeskommunene, er bare omfattet når lov eller forskrift krever at geodatasettet blir samlet inn eller formidlet. Kravet i geodataloven §§ 6 og 7 om deling av geodata, gjelder også slike geodatasett.

met.no's kommentar til § 3, 1.ledd:

met.no mener vilkåret "geodatasett som tilhører en deltakende virksomhet" kan presiseres nærmere. Vi tror en presisering av vilkåret er nødvendig ettersom det vil kunne oppstå situasjoner der datasett er sammenstilt av, og teknisk sett kan gjøres tilgjengelig fra, en deltakende virksomhet, uten at datasettet ikke nødvendigvis er en del av dennes virkeområde. Forslag til nytt 1. ledd;

Forskriften gjelder geodatasett som er knyttet til tema som nevnt i § 4. Geodatasettet må tilhøre en deltakende virksomhet og være underlagt virkeområdet for myndighetens offentlige oppgave.

met.no's kommentarer til § 3, 3. ledd:

Vi merker oss at dette leddet vil bety at for de datasettene som inngår i ulike deler av vår produksjon, vil forskriften kun få anvendelse på den opprinnelige utgaven av datasettet.

§ 7 Harmonisering og samvirkingsevne

Deltakende virksomheter skal gjøre spesifiserte geodata og tilhørende geodatatjenester tilgjengelig i harmonisert form i samsvar med reglene om samvirkingsevne til geodatasett og -tjenester gjennomført i § 16 femte ledd, slik at data og tjenester kan samvirke. Dette kan gjøres ved å tilpasse geodatasettene eller ved hjelp av omformingstjenester.

For å sikre at geodata som går på tvers av grensen mellom to eller flere medlemsstater er sammenhengende, skal nasjonal geodatakoordinator eller vedkommende fagmyndighet, der dette er hensiktsmessig, ved gjensidig avtaler med tilsvarende organer i nabolandene, fastsette beskrivelse og stedbestemmelse for slike felles objekter.

met.no's kommentar til § 7:

met.no ønsker å understreke viktigheten av at etablerte standarder fortsatt kan brukes, og ikke må endres på som følge av nye nasjonale krav. Vi mener det er viktig å innta en presisering av dette i § 7, 2. ledd i.f. Slik vi ser det vil nasjonale krav som begrenser et allerede etablert internasjonalt samarbeid være i strid med formålet bak INSPIRE-direktivet, og vil kunne få store kostnadsmessige konsekvenser for alle deltakende virksomheter som per i dag har idriftsatt systemer i samarbeid med andre organer.

met.no har helt siden det var teknisk mulig samarbeidet med en rekke internasjonale virksomheter om utveksling av data. I denne sammenheng vil vi påpeke at vi har gjeldende forpliktelser som følger av regelverket i World Meteorological Organization (WMO) for standarder og formater. For at met.no skal kunne utføre sin offentlige pålagte oppgave er det således nødvendig at en norsk geodatainfrastruktur, som omfatter meteorologiske data, tilpasses og refererer til WMO-standarder. Vi minner om at WMO-standarder vil være en viktig del av GEOSS, og at WMO arbeider med et nytt globalt informasjonssystem (WIS) som i stor grad vil være tilpasset INSPIRE. En for vid ramme for hva harmonisering skal innebære, kan medføre en risiko for kostnadsdrivende pålegg i oppbyggingen av infrastrukturen.

Når det gjelder nasjonale implementasjonsvalg så forutsetter vi at det kan implementeres grensesnitt basert på REST-teknologi, og at det ikke gis nasjonale føringer om at andre typer grensesnitt blir obligatorisk. Vi forutsetter videre at valg og eventuell utvikling av standarder innenfor INSPIRE og den nasjonale geodata-infrastrukturen utvikles gjennom åpne prosesser, slik at vi overholder internasjonale forpliktelser samtidig som vi fortsetter med å ivareta vårt brede spekter av brukere her i Norge.

Til slutt ser vi det som naturlig å bemerke at Statens kartverk som nasjonal geodatakoordinator må ta ansvar for å involvere deltakende virksomheter i denne prosessen og således sørge for at de nevnte forutsetningene tas hensyn til.

Forslag til § 7, 2. ledd:

For å sikre at geodata som går på tvers av grensen mellom to eller flere medlemsstater er sammenhengende, skal nasjonal geodatakoordinator eller vedkommende fagmyndighet, der dette er hensiktsmessig, ved gjensidig avtaler med tilsvarende organer i nabolandene, fastsette beskrivelse og stedbestemmelse for slike felles objekter. Etablert praksis for harmonisering og samvirke mellom tilsvarende organer i samarbeidende stater skal videreføres dersom dette er i tråd med direktiv 2007/2/EF av 14. mars 2007 (INSPIRE).

§ 9 Betaling for offentlige geodatatjenester

Søketjenestene og visningstjenestene skal være gratis tilgjengelige for allmennheten. De øvrige tjenestene kan gjøres tilgjengelig mot betaling.

Data som er gratis tilgjengelige gjennom visningstjenestene, kan være i en form som hindrer at de gjenbrukes i næringsvirksomhet.

Departementet kan fatte vedtak om at en visningstjeneste kan gjøres tilgjengelig mot betaling, dersom dette er nødvendig for å sikre vedlikeholdet av geodatasett og tilsvarende datatjenester, særlig i tilfeller som involverer svært store volumer av hyppig ajourførte data.

Når det kreves betaling for tilgang til visningstjenester, nedlastingstjenester eller aktiveringstjenester, skal tjenester for elektronisk handel være tilgjengelig.

met.no's kommentarer til § 9:

Vi noterer at bestemmelsens 1. ledd gir mulighet for deltakende virksomheter til å ta betalt for de "øvrige tjenestene", 1. ledd, men også for visningstjenester etter særskilt vedtak av Departementet, jfr. unntaksbestemmelse i 3. ledd.

Vi mener imidlertid at søke- og visningstjenestene skal være gratis tilgjengelig for allmennheten, og at adgangen til å begrense dette i alle tilfelle ikke bare skal være begrunnet i datasettets størrelse eller dynamiske oppbygging. Etter vår mening må det også være slik at betaling kun skal kunne kreves hvis dette gjelder datasett som ikke er en del av virksomhetens offentlige pålagte oppgave. Hvis datasettet er i bruk for kjernetjenesten hos virksomheten, og "vedlikeholdet av geodatasett og tilsvarende datatjenester" allerede er finansiert, bør en ikke gis anledning til å kreve betaling. Med dette som bakgrunn foreslår vi en tilføyelse i § 9, 3.ledd.

met.no's forslag til ny § 9, 3. ledd:

Departementet kan fatte vedtak om at en visningstjeneste kan gjøres tilgjengelig mot betaling, dersom dette er nødvendig for å sikre vedlikeholdet av geodatasett og tilsvarende datatjenester, særlig i tilfeller som involverer svært store volumer av hyppig ajourførte data og som ikke er en del av myndighetens offentlige oppgave.

met.no's kommentarer til § 9, 2. ledd:

Det er met.no's klare oppfatning at allmennheten skal ha tilgang til offentlige data uten å betale for det. Videre er vi av den oppfatning at 2. ledd, som gir anledning til å sette begrensning for bruk av data i kommersiell virksomhet er meget uheldig ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Vi antar potensialet for viderebruk av offentlige data er av en slik karakter at det vil kunne gi muligheter for innovasjon og ny viten. met.no har i de seneste årene sett konkrete eksempler på at vår lisensiering av data, som ikke begrenser bruk i kommersiell øyemed, gir

grunnlag for å utvikle spesialiserte tjenester som forbedrer folks hverdag, og som bidrar til å sikre liv og verdier på en måte som ligger utenfor met.no's rekkevidde. Uten å kunne dokumentere det antar vi at viderebruk av andre typer offentlige data kan også bidra til samfunnsutvikling på samme måte som vi har sett med våre meteorologiske data.

met.no foreslår derfor primært at § 9, 2. ledd strykes.

Subsidiært foreslår vi at § 9, 2. ledd får ny ordlyd:

Data som er gratis tilgjengelige gjennom visningstjenestene, kan unntaksvis være i en form som hindrer at de gjenbrukes i næringsvirksomhet hvis slik bruk vil hindre den deltakende virksomhet i å utføre myndighetens offentlige oppgave.

§ 11 Deling av geodata og geodatatjenester mellom deltakende virksomheter

Deltakende virksomheter skal gjennomføre nødvendige administrative, økonomiske og tekniske tiltak for å dele spesifiserte geodata og tilhørende geodatatjenester. Tiltakene skal ikke omfatte restriksjoner som med sannsynlighet vil skape praktiske hindringer på brukerstedet for deling av geodatasett og geodatatjenester.

Deltakende virksomheter skal ha teknisk mulighet til å koble sine geodatasett og geodatatjenester til det nettet som omhandles § 8 første ledd.

Delingen kan begrenses når dette vil kunne sette behandling av saker ved domstolene, offentlig sikkerhet, nasjonalt forsvar eller internasjonale forbindelser i fare.

met.no's kommentarer til § 11:

Vi ser positivt på at det i bestemmelsens 2. ledd skal legges til rette for at en kan koble seg opp til et felles nett. Vi ønsker imidlertid å få presisert at det er geodatakoordinatorens ansvar for å sørge for at nettet er opprettet ut fra allment aksepterte tekniske prinsipper. Etter vår mening vil deltakende virksomheter profitere på at ansvaret for dette påhviler Statens kartverk. Med bakgrunn i dette foreslås ny § 11, 2. ledd:

Deltakende virksomheter skal ha teknisk mulighet til å koble sine geodatasett og geodatatjenester til det nettet som omhandles § 8 første ledd. Nasjonal geodatakoordinator skal ha ansvar for at nettets tekniske struktur ikke begrenser deltakende virksomheters mulighet for å koble til sine geodatasett og geodatatjenester, under forutsetning av at disse er etablert på allmenne aksepterte prinsipper.

§ 12 Betaling for deling av geodata og geodatatjenester

Deltakende virksomheter skal gi hverandre bruksrett til spesifiserte geodata og tilhørende geodatatjenester. Bruksretten gir rett til alle former for intern bruk i egen virksomhet, og virksomhetens utadrettede informasjons- og veiledningsvirksomhet.

I forbindelse med bortsetting av arbeid kan en deltakende virksomhet gi underleverandør tilgang til geodatasett og geodatatjenester som vedkommende har bruksrett til etter første ledd. Underleverandøren erverver selv ingen rettigheter til dataene eller tjenestene.

Deltakende virksomheter skal betale et årlig vederlag for bruksretten etter første ledd. Vederlaget skal stå i forhold til den relative nytten vedkommende virksomhet har av å dele geodata og geodatatjenester i forhold til de øvrige deltakende virksomheter. Nyten av geodata som skal være gratis tilgjengelige etter offentleglova og miljøinformasjonsloven, regnes ikke med.

Departementet kan fastsette de årlige vederlagene og hvordan tilbakebetalingen skal fordeles mellom rettighetshavere, og gi andre pålegg om betaling for deling av geodata mellom deltakende virksomheter, herunder fastsette lisensbetingelser for bruk av spesifiserte geodata og tilhørende geodatatjenester i de deltakende virksomhetene.

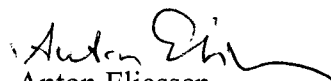
met.no's kommentarer til § 12, 3. ledd:

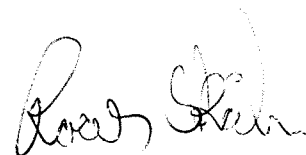
Vi oppfatter bestemmelsens 3. ledd som en kodifisering av etablert betalingspraksis innenfor "Norge digitalt"-samarbeidet.

Vi vil først bemerke at systemet burde stimulere til at deltakende virksomheter innfører null-prispolitikk for sine offentlige data, noe som ikke er tilfelle i dag. En uheldig konsekvens av at met.no tilbyr sine data uten vederlag, er at vi må betale vederlag til de øvrige deltakende virksomhetene, uten at det korresponderer med en inntektspost. Vi er av den oppfatningen at deltakende virksomheter som ikke krever betaling for sine offentlige data heller ikke skal betale for hvordan en nyttiggjør seg data fra andre deltakende virksomheter. Vi mener det er grunnleggende feil ved dette systemet at krav om selvfinansiering tilsidesetter at de som benytter met.no's data ikke avkreves betaling.

Videre oppfatter vi betalingsregimet dit hen at det ikke er naturlig at deltakende virksomheter kan forvente en rimelig avkastning på tjenesten hvis tjenesten er etablert som en del av virksomhetens kjernetjeneste og i tillegg er en del av myndighetens offentlige oppgave. Slik vi ser det er det uheldig at bestemmelsen kan tolkes på en slik måte at avkastning kan forventes. Vi ønsker derfor at det presiseres en tydelig begrensning i hva en kan forvente at vederlaget som tilflyter de deltakende virksomheter skal dekke.

Med hilsen

Anton Eliassen
direktør

Roar Skålin
IT-direktør